

OZNAMOVACÍ POVINNOST VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ PODLE ZÁKONA O STŘETU ZÁJMŮ

ZÁKON O STŘETU ZÁJMŮ

VEŘEJNÍ FUNKCIONÁŘI A JEJICH POVINNOSTI

- veřejní funkcionáři:
 - § 2 odst. 1 – politici (poslanci, senátoři, ministři, zastupitelé, starostové) a vrcholní představitelé některých orgánů veřejné moci
 - § 2 odst. 2 – „nepolitici“ (vedoucí úředníci státní správy a samosprávy, příslušníci bezpečnostních sborů, soudci, státní zástupci)
- základní povinnosti stanovené v § 3
 - prevenční povinnost; osobní zájem = majetkový prospěch nebo jiná výhoda
 - povinnost upřednostnit v případě střetu zájmů ty zájmy, které je veřejný funkcionář povinen z titulu své funkce prosazovat nebo hájit
 - zákaz zneužití postavení pro osobní prospěch

ZÁKON O STŘETU ZÁJMŮ

VEŘEJNÍ FUNKCIONÁŘI A JEJICH POVINNOSTI

- další povinnosti a zákazy v § 4, § 4a, § 4b, § 4c, § 5, § 6 (omezení některých činností veřejných funkcionářů, neslučitelnost funkcí, zákaz konkurence)
- oznámení o osobním zájmu – oznámení o poměru k projednávané věci v případě existence osobního zájmu; sankce za porušení; x bez dalších následků (př. zákaz či neplatnost hlasování apod.)
- oznámení podávaná Ministerstvu spravedlnosti - § 9 až 11 a § 12 odst. 4 – akcesorická (zamýšlena spíše jako nástroj kontroly plnění primárních povinností); oznamovací povinnost na veřejné funkcionáře uvedené v § 2 odst. 2 dopadá pouze při současném výkonu činností podle § 2 odst. 3 písm. a) až d)

OZNAMOVACÍ POVINNOST VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ

- oznámení o činnostech, oznámení o majetku, oznámení o příjmech a závazcích
- při vstupu do funkce („startovací čára“ - význam při zkoumání proporcionality příjmů veřejného funkcionáře k jeho majetku; dříve nebylo možné)
- v průběhu výkonu funkce
- při ukončení výkonu funkce
- oznámení podávána elektronicky prostřednictvím webového formuláře obsahujícího základní kontrolu správnosti a úplnosti vyplňovaných údajů
- správnému vyplnění by měla napomáhat též metodika pro veřejné funkcionáře
- oznámení uchovávána po dobu 5 let od skončení výkonu funkce veřejného funkcionáře

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

ZÁKLADNÍ INFORMACE

- slouží k evidenci a kontrole plnění oznamovací povinnosti veřejných funkcionářů
- vznik k 1. září 2017 v působnosti Ministerstva spravedlnosti – ústřední orgán státní správy pro střet zájmů a centrální evidenční orgán (dříve roztříštěnost evidencí, registry mnohdy nebyly jednotlivými obcemi vedeny nebo byly nepřehledné -> nízká míra veřejné kontroly, latentní porušování oznamovací povinnosti)

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

EVIDENCE FUNKCIONÁŘŮ

- úplná databáze všech veřejných funkcionářů a jimi podávaných oznámení -> údaj o celkovém počtu a totožnosti funkcionářů (x dřívější stav),
- možnost vyhledávat podle:
 - jména a příjmení veřejného funkcionáře,
 - organizace, ve které veřejný funkcionář působí,
 - funkce, kterou veřejný funkcionář zastává
 - období, za které veřejný funkcionář podal oznámení

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

NAHLÍŽENÍ DO REGISTRU

- právo veřejnosti nahlížet na oznámení veřejných funkcionářů
- politici a vrcholní představitelé některých orgánů veřejné moci (§ 2 odst. 1 zákona o střetu zájmů) – nahlížení prostřednictvím veřejné datové sítě (internetu) bez předchozí žádosti
- „nepolitici“ (§ 2 odst. 2 zákona o střetu zájmů) – nahlížení po předchozí žádosti s ověřením totožnosti -> generovány přihlašovací údaje pro nahlížení s platností půl roku

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

NAHLÍŽENÍ DO REGISTRU

- veřejnosti nejsou dostupné v případě všech veřejných funkcionářů údaje o datu a místu narození, identifikace oznamovaných nemovitých věcí a údaje vyplňované dobrovolně (adresa pro doručování, poznámky k oznamovanému majetku)
- dále rozsah nahlížení vymezen v závislosti na významu zastávané funkce (ústřední úroveň, komunální úroveň – uvolnění vs. neuvolnění volení funkcionáři obcí a krajů, „nepolitici“)
- zvláštní postavení soudci (oznámení evidována v listinné podobě u Nejvyššího soudu), státní zástupci, příslušníci Policie ČR, příslušníci GIBS – údaje z oznámení se neposkytují ani na základě zákona č. 106/1999 Sb.

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

NAHLÍŽENÍ DO REGISTRU

- zvláštní zmocnění nahlížet na veškeré údaje obsažené v centrálním registru oznámení pro:
 - orgány činné v trestním řízení
 - přestupkové orgány
 - soudy
 - zpravodajské služby
 - orgány Finanční správy
 - Ministerstvo financí ČR
- > posílení využitelnosti údajů z CRO, zvýšená kontrola

KONTROLNÍ ČINNOST MINISTERSTVA SPRAVEDLNOSTI

- kontrola včasnosti, úplnosti a pravdivosti podávaných oznámení
- Ministerstvu spravedlnosti pro tento účel zřízen přístup do dalších registrů a informačních systémů veřejné správy (např. základního registru obyvatel, katastru nemovitostí, centrálního registru silničních vozidel a veřejných rejstříků)
- výkon kontroly:
 - z vlastní iniciativy
 - na základě podnětu veřejnosti (lze i anonymně); povinnost do 30 dnů vyrozumět oznamovatele o tom, jak bylo s jeho podnětem naloženo

KONTROLNÍ ČINNOST MINISTERSTVA SPRAVEDLNOSTI

- Ministerstvo spravedlnosti v případě zjištění jednání zakládajícího přestupek předá věc příslušnému správnímu orgánu; těmi jsou:
 - obecní úřady obcí s rozšířenou působností, místně příslušné podle místa trvalého pobytu veřejného funkcionáře
 - Úřad pro ochranu osobních údajů – přestupky v oblasti nakládání s osobními údaji
- v úvahu přichází též spolupráce se správcem daně – možnost postupu podle § 38x a násl. zákona o daních z příjmů, je-li disproporce 5 mil. a více (výzva k prokázání příjmů, výzva k podání prohlášení o majetku, doměření daně, sankce)
- sankce za přestupek - diferenciací výše pokut v závislosti na povaze a závažnosti spáchaného přestupku

SANKCE ZA PORUŠENÍ POVINNOSTÍ DLE ZÁKONA O STŘETU ZÁJMŮ

- 3 skupiny přestupků podle závažnosti
- nejméně závažné (např. nepodání oznámení veřejného funkcionáře ve lhůtě, uvedení nesprávných údajů v oznámení) – pokuta až do výše 50 000 Kč
- středně závažné [výkon některých činností neslučitelných s výkonem veřejné funkce (např. podnikání)] – pokuta až do výše 250 000 Kč
- nejzávažnějším přestupkem porušení zákazu konkurence dle § 6 zákona o střetu zájmů – pokuta až do výše 500 000 Kč
- dříve bez diferenciací, max. výše 50 000 Kč, bez dolní hranice; mnohdy ukládáno napomenutí či upuštěno od uložení sankce; dnes - napomenutí lze uložit pouze za přestupky spočívající v nesplnění oznamovací povinnosti (nemělo by být využíváno při recidivě)
- nejednotnost v rozhodování o přestupcích mezi jednotlivými přestupkovými orgány v rámci České republiky -> příprava metodiky

Děkuji za pozornost.

JUDr. Jiří Kapras

tel.: 221 997 135
778 530 717
email: JKapras@msp.justice.cz